

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 25.

Békekötés.

Békét kötni háboru után szokás. Békekötésről akkor beszélünk, ha háboruban vagyunk. Tévednek tehát azok, akik a nemzetiségekkel való békekötést sürgetik. Mi nem állunk háboruban sem a tóttal, sem a horvátokkal, sem a szásszal, sem az oláhokkal. Nincs tehát kivel és nincs miért békét kötni.

Mégis alkudozásokról, engedelményekről, a melyeket a magyar államnak meg kell tennie. Például: a választói jog reformjánál nem szabad semmi különleges intézkedéssel biztosítani a magyar állam magyar jellegét; az iskolákban, a közigazgatásban nagyobb súlyt kell biztosítani a nemzetiségi nyelveknek stb.

Ezek a követelmények amennyire veszélyesek, épp annyira tulzoktat is és mint ilyenek, igazságtalanok.

Ott van az engedelmények elrettentő példája és tanulsága Horvátországban. 1848 előtt Horvátországnak távolról sem volt meg a mai széleskörű autonómiája. A magyar országgyűlésen hozott minden törvény eo ipso épp úgy kiterjedt Horvátországra, mint Biharmegyére. A mi kiváltságuk volt a horvátoknak, az a

közigazgatás terén mozgott; még igazságtalanságát tekintetében is a magyar királyi Kuria alatt állottak. Iskoláikban magyar törvény parancsára kötelező volt a magyar nyelv tanulása; érsekük a kalocsai érsek volt s pappá magyar törvény tilalma folytán nem lehetett szentelni azt, aki magyarul nem tudott. És ebben az időben magyar nyelv tudással át tehetett utazni egész Horvátországon, a tartománygyűlésen pedig erős magyar párt tartotta féken a magyar állam el-lenségét.

Ugyanabban az időben Erdély teljesen külön állott Magyarországtól, csak az uralkodó, a koronázás és az esztergomi primás közössége fűzte Magyarországhoz. semmi egyéb. Sokkal nagyobb önállósága volt, mint van ma Horvát-Szlavonországnak.

És mégis, hatvan év multával minő változás!

Erdélyt összeolvastottuk az anyaországgal s hatvan év alatt — melyből 16 év ismét a különválásra esik — az anyaország és a Királyságon tül részek teljesen egybe forrtak. Ma már a legtöbb nemzetiségek sem merik követelni Erdély autonómiáját, még olyan mértékben sem, mint a minőt a horvát példa mutat. A magyar nyelv ismerete diadalmasan nyomul előre s a hegyek közt,

melyek a török idők óta a kipusztult magyarság helyébe vándorló idegenek nyelvét visszahangozták, egy-egy szalma-fődeles kis iskolában megcsendül a fohász: Isten áld meg a magyart!

Titkos vágyak, nemzetbontó aspirációk ma is lappanganak, de csak titokban, egyre veszítve erőben. Mint a bolygó Janku, bujdosnak az elfeledés, a megsemmisülés felé, a melynek idővel, előbb vagy utóbb, feltétlenül el kell következnie.

Kérdem: el lehetett volna érni ezt az eredményt, ha 1848-ban Jankuval »békét kötünk«, ha nemzetiségi alapon autonómiákat, politikai befolyást, a magyar nyelv meghátrálását és még a jó ég tudja, mit mindent kínálgatunk?

Kétségtelen, hogy: nem.

Horvátországban annyira elismertük a nemzetiségi elvet, hogy nemzetet csináltunk a nemzetben és csaknem államot az államban. Ugyanazt a nemes nagylelkűséget gyakoroltuk, a melyet most az új békekötés bogozói olyan édes hangokkal tudnak a magyarságnak ajánlani. Szabadelvű doktrinerek elhitették velünk, hogy a nagylelkű ajándék a hála érzetét fogja fölkelteni a megajándékozottban s a horvát autonóm tartomány lesz a magyar állam legerősebb paizsa. Hogy a doktrína mekkora felsüléssel mondott

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Fenyvesben.

A szép fenyvest azóta sem láttam.
 Amióta benne veled jártam,
 És azt hittem, többé nem is látom,
 S ime, megint csöndes utját járom.

Megutáltam e szép sudár fákat,
 Melyek engem oly boldognak láttak,
 Mintha bizony tehetnének róla,
 Hogy nyílik is, hervad is a rózsza.

Szegény szép fák, bocsánatot kérek,
 Hiszen a bűn enyém, nem tiétek,
 Csak én magam vagyok oka neki,
 Hogy a bánat a szívemet tépi.

Kinyílt a rózsza első csókra,
 S elhervadt az első durva szóra.
 Az én bűnöm a csók is, a szó is,
 Hogyha bántják rosszá lesz a jó is . . .

Te veled jártam utoljára
 E fenyvesek között,
 Örömtől duzzadt lellem akkor,
 Most gyászba öltözött.

Azóta nem is jártam erre,
 S most újra itt vagyok,
 Rád gondolok és szívembe zsongnak
 A édes-bús dalok.

Az édes-bús dalok te rólad,
 Ki elvesztél nekem,
 Ki elvesztél? Vagy nem is voltál tán
 Az enyém sohasem?!

Vértesy Gyula.

Megoldás.

Irta: Krén J.

. . . Az ajtónyílásra ijedten kapta föl a fejét. Forró vérbullám öntötte el az arcát, mikor a belépőt meglátta, a szive olyan rendetlenül lázasan lüktetett, hogy a fojtó csöndben szinte hallani lehetett tompa dobbanását. Egy hang,

egy szó sem birt előtörni az ajkán, csak állt némán, megzavarodva a földulástól és meglepetéstől lenyűgözve, míg a leány lassu, fáradt léptekkel közeledett felé.

— De Helén, az Istenért, maga itt, . . .
 hogy . . .

— Tudom, azt akarja mondani, hogy jövő ide, — vágott közbe idegesen a leány, — hagyjuk most ezt Ödön, erre nincs most idő. Ne ítéljen el ezért a lépésemért, talán mindnyájunk boldogsága függ tőle!

— Látja nem volt egy nyugodt percem, egy gyötrődésmentes pillanatom azóta a rettenetes este óta. Hosszu, kínos éjszakán keresztül fuldokló zokogás közt vergődtem meggyötört lélekkel, míg rászántam magam, hogy eljövök magához! Ödön, maga megért, meg kell, hogy értsen engemet. Könnyben uszó, csodálatosan meleg tüzből égő szemét bársnyos simogatással jártatta a férfi arcán, aki még mindig szótlanul, némán bámult az előtte ülő leány érdekes, halvány arcára.

— Maga holnap reggel párbajt fog Jenőy Kálmánnal vivni, — csitt, ne tagadja, egy szót sem, mindent tudok! Hallottam az összeszólalkozásukat elejétől végig a téli kertben, ott remegtem láztól kicserepedzett, libegő

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermekben ugy

lfj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

angol kosztümök, mint francia

ruhák rendkívül olcsó

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árrban lesz kiárustva. **árban elvállaltatnak.**

csütörtököt, azt a Rauch bán automobíljára elölt keresztbe feszített táviródrótok mondhatják meg.

Még egy ilyen »béke«-kísérlet és Magyarország belepusztul. A horvátoknak tett engedmények visszavonásáról sokkal jobb lenne tanácskozni, mint más nemzetiségeknek teendő újabb engedményekről.

Ujabb »békeárak«, újabb engedmények fölöslegesek is teljesen.

Szeretném én azt a romániai magyart látni, a ki Romániában magyarul védheti magát a jászvásári (Jassy) felebbviteli törvényszék előtt! Bukarestben tizszer annyi magyar van, mint oláh Belényesen; s hol a bukaresti magyar román. főgimnázium? Hol vannak magyar bírák a bukaresti semmitűszéknél, az az oláh nemzetiségű magyar király kuriai bírák példájára? Hol vannak csak a Dráva jobb partján is azok a községek, melyek lakossága teljesen magyar és ezért magyarul vezethetik ügyeiket?

A mai állapot megfelel a legmesszebb menő igényeknek. Magyarországon a nemzetiségeknek annyi joguk van, a mennyivel sehol másutt nem bírnak. Magyarországon az oláh, a szerb nép jobban boldogul, mint Románia, Szerbia népe. Hol van hát a háború? Mire kell, kinek kell béke?

Igen, vannak, akik a háborút akarják, akik a háboruból remélnék előhaladást, gazdagodást. Vannak olyan egzisztenciák is, a kik a tüzvészt szeretik, mert annak zavarában lehet foszlogatni. No de az ilyen háboruskodókkal nem békét kötnek, hanem ártalmatlanná szokták őket tenni.

Miért cselekedjünk különben azokkal, a kik egy országot akarnak lángba borítani?

*

Alkudozás a horvátokkal. Horvátországban elterjedt hírek szerint a kormány mégis elejti Rauch bárót.

Rauchnak már az utódja is megvan gróf Kulmer Miroszláv személyében. Az új bánjelölt ötvenöt éves ember, régi arisztokrata család tagja és elnökgazgatója a »Zágrábi Takarékpénztár«-nak az első horvát pénztintézetnek. — Gróf Kulmer korábban nemzeti párti volt és csak a legutóbbi események készítették őt a horvát-szerb koalícióba való belépésre. Gróf Kulmer — mint értesülünk — hajlandó elvállalni a bánai állást, amelyre előreláthatóan szeptember közepe táján nevezik ki.

Gróf Kulmer a koalícióval akarja átvenni a kormányzást, de nem a koalíció mostani programja alapján, hanem új programot dolgozott ki, amely szerint a horvát-szerb koalíció — mint azt a magyar koalíció tette a bécsi leszereléskor — *felfüggeszti programját*, kikapcsolja a vitás nyelv- és közjogi kérdéseket, de e helyett nagy gazdasági és szociális vívmányokkal jönne. Gróf Kulmer programját már részletesen ki is dolgozta és azt Bécsbe is elküldte, a hol állítólag jóváhagyták és utasították Wekerlét, hogy ez alapon kezdje meg a tárgyalásokat gróf Kulmerrel.

Kulmer programját és a horvát kibontakozást állítólag egy igen magas személyiség, Lipót Salvátor főherceg protegálja. Lipót Salvátor hosszabb ideig volt Zágrábban hadtestparancsnok és ez idő alatt nagyon megszerette a horvát népet, amelynek most szeretné a békét megszerezni. A főherceget horvát politikások fölkerítették az ügy támogatására. Közvetlenül a horvát-szerb koalíciónak csak egy tagja érintkezett a főherceggel, az *Tomicsics* nyugalmazott altábornagy, a főrendiház tagja. Ő juttatta el a főherceghez azt a kibontakozási tervet, amely eddig már is nagy eredményt ér el, azt, hogy báró Rauchnak napjai meg vannak számolva a bánai székben.

Rendkívüli megyegyűlés.

Részletesen megemlékeztünk arról a konfliktusról, amely a belügyminiszter és Biharvármegye között felmerült.

Biharvármegye ez évi költségvetésében a közsükségleti alap javára a megengedett 3 és fél százalék pótdó helyett 5 százalékos pótdótot vetett ki s az egy és fél százalékot a jegyzői nyugdíjalap gyarapítására akarja fordítani.

A belügyminiszter, — mint említettük már — a költségvetést nem hagyta jóvá s az 5 százalékos pótdótot 3 és fél százalékra szálította le, hivatkozva a törvényre.

A miniszter ezen határozatát Biharvármegye alispánja sérelmesnek tartván, a koalíciós kormány által alkotott garanciális törvény igénybevételével sürgős felterjesztést tett a belügyminiszterhez. Ebben igyekezett kimutatni a miniszter tévedését s erősítette, hogy a jegyzői nyugdíjalapról a vármegye köteles gondoskodni.

A törvényben megszabott rövid határidőn belül megjött a miniszter újabb határozata, — amelyben az 1883. évi XV. t. c. 13. §-a alapján, előbbi határozatát fentartotta s egyuttal kioktatta az alispánt az ide vonatkozó törvények rendelkezéseire s rámutatott, hogy a törvényben megengedett 3 és fél százalékon felül még 2 százalék pótdó csak a belügyminiszter és pénzügyminiszter előzetes és együttes engedélye alapján vehető ki. Biharvármegye pedig ilyen előzetes engedélyt nem kért és nem is kapott.

Az alispán a belügyminiszter újabb leirata dacára is ragaszkodott előbbi álláspontjához s ebből folyólag tegnapra rendkívüli közgyűlést hívott össze, hogy a vármegye közönsége a belügyminiszter határozata ellen a közigazgatási bírósághoz forduljon.

Tegnap Biharvármegye törvényhatósága megtartotta rendkívüli közgyűlését, amelyen

ajakkal a leghomályosabb zugban, anélkül, hogy észrevettek volna. Szerettem volna kiáltani, sikoltani, odaugrani közibük, de a félelem s az ijedtség acélmarokkal szorította össze a torkomat s nem bírtam moccani sem! Oh igen, én mindent tudok!

Kétségbeesett, görcsös vonaglással ragadta meg a férfi kezét s szakgatott, lihegő hangon beszélt hozzá, forró lehellelte szinte perzselte az arcát

— Ennek a párbajnak nem szabad, nem lehet megtörténnie, érti, nem szabad, én nem engedem, nem akarom, mert féltém... Kálmán... hiszen olyan nagyon... nagyon... szeretem...

— De mi baja, Ödön, mi lelte magát?

A férfi halálsápadt, vértelen arccal hullaként esett a karosszék puha támlájának. Megbénultan, kábult fővel hallgatta a lány szavait, amelyek súlyos pörölyként zuhogtak a lelkére. Valami mardosó, tépő fájdalom nyilalt át égve a lelkén. Ezért küzdött, ezért vette hát föl a harcot az őt annyiszor letipró élettel, ezért remélt, — ezért álmódott hosszú éjeken erről a tüzzemű, halvány leányról,

s most minden reménye, álma, édes várakozása, minden, de minden rombadőlt! Keserűen, bántó élességgel föl kacagott.

— Nem, nem Helén, ne ijedjen meg, nincs semmi bajom — szölt aztán, észrevéve a nő nyugtalanságát, — egy kis futó szédülés volt az egész. Legyen nyugodt, menjen haza szépen, már nincs oka aggodalomra. A maga boldogsága szent előttem. Így ni, adja ide a kacsóját!

Megfogta a leány kezét s mérhetetlen, csöndes nagy szomorúsággal hosszasan nézett a szemébe, aztán forró, hosszantartó csókot nyomott arra a parányi, bársonyos, meleg, élettől lüktető kézre...

Mikor a leány kilibbent a szobából Árvay Ödön úgy érezte mintha sugárzó szivárványos nap fényből kietlen életrontó komor sötétségbe hullt volna alá. Olyan vegtelen közöny és elfáultság fogta el minden iránt, úgy érezte mintha az agya megszibadt volna, képtelen volt gondolkodni. Lethargikus, kifejezéstelen arccal, meredten bámult bele a mérhetetlen, szürke semmisségbe.

Odatántorgott az íróasztala mellé, reszkető

kézzel vetett egy darab papírra néhány sort, aztán kinyitotta a legelső fiókot. Egy pompás, precíz, zaj és lárma nélkül működő Browning Expresst vett ki. Gondosan megvizsgálta. aztán odatette elébe az asztalra. Rágyujtott egy illatos, bodító török cigarettre, néhányat szippantott belőle aztán raffinált, kéjes gyönyörrel hosszasan besziva a kőkesen gomolygó füstkarikákat, a halántékához szorította a csillogó, hideg acélcsővet. Egy pillanatig tétován remegett az ujjja a ravaszon, aztán, — aztán szép lassan lesiklott idegesen remegő kezéből a fegyver és tompa koppanással esett a vastag, neszfogó szőnyegre. Odament az ablakhoz, kinyitotta az alkony szürke tónusaitól beárnyalt ablakot s tele tüdővel szivta magába a lüktetve beáramló, mámoros levegőt. Lent zugva, zsiibongva forrongott az élet; diadalmas, lázas robaja fölzsongott a kitárt ablakon s ellenállhatatlan, mágikus erővel kapta meg a lelkét. Egy pillanatig bele bámult a nyüzsgő, kavargó forgatagba, aztán fejébe csapva kalapját fűtyörészve, ruganyos léptekkel indult lefelé a széles márványlépcsőkön...

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester

Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyiszintén régi sirlombok s sirlövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és sirlőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fióktelepek:

Déva. Nagyszeben. Bánpatok.

mintegy száz megyebizottsági tag, köztük sok tisztviselő volt jelen.

Glac Antal főispán elnökölt, aki pár szóval megnyitotta a közgyűlést.

Baranyi András tb. főjegyző terjesztette elő az ügyet, melynek felolvasása negyven percet vett igénybe. A bizottsági tagok egyetlen szó megjegyzés nélkül hallgatták végig az előterjesztést.

Ebben részletesen ismerteti az alispán az ügyet; ismerteti a miniszter leiratát s az alispáni felterjesztést. A törvényből igyekszik kimagyarítani a magasabb pótdó kivetésének jogosságát s azt, hogy a községek sulyos teher volna a jegyzői nyugdíjapótdó; erről a megye egyetemének kell gondoskodni. Végül javasolja, hogy a belügyminiszter sérelmes határozata ellen a vármegye közönsége a közigazgatási bírósághoz tegyen előterjesztést s ott keressen jogorvoslatot.

Az előterjesztéshez egyetlen felszólaló sem jelentkezett, sőt még a minden előterjesztésnél szokásos éljenzés is elmaradt, mire a főispán az alispán javaslatát elfogadottnak jelentette ki s ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért.

Most majd a legfőbb bíróság mondja ki, hogy kinek van igaza. A döntés eredménye előrelátható, mert a közigazgatási bíróság szorosán a törvény intézkedéseit tartja szem előtt.

A fuzió a láthatáron.

Az utóbbi napokban, különösen Kossuth hazaérkezése óta, politikai körökben ismét szó esik a fuzióról. Azt beszélnek, hogy a kormányának az a kívánsága, hogy a fuzió még a parlament összeülése előtt menjen végbe. Wekerle miniszterelnöknek Kossuth Ferenczel folytatott tanácskozás során is főleg ezt a kérdést vitatták meg. A kormányának ugyanis az a nézete, hogy olyan fontos reform, mint a választói jog, csak az egységes tömör párttal vihető keresztül.

Mint értesülünk, szeptember közepére a koalíciós pártokat közös konferenciára fogják egybehívni, amelyen azután véglegesen dönteni fognak a fuzió dolgában. A konferencia elé már kész programot fognak terjeszteni, amelyet most készítenek elő. Tudomásunk van róla, hogy egyrészt a kormány és az egyes pártok vezéremberei között, másrészt pedig a koalíciós pártok tekintélyes tagjai között élénk levélváltás folyik a fuzió kérdésében.

A pártok között általában megvan a hajlandóság az egyesülésre, csak a néppárt egy frakciója és a függetlenségi párt egy kisebb csoportja tesz még némi kifogásokat, illetve szabja meg külön feltételeit. A differenciák főleg a választói jog körül merültek fel.

A néppárt ellenzi a plurális választójogot, nem rokonszenvezik azzal a függetlenségi párt liberális töredéke sem. Valószínű, hogy a fuzió létesülésével több néppárti és függetlenségi képviselő kiválik a kormányt támogató többségből. Ezzel az eshetőséggel a kormány is számol.

Két nap óta a politikusok közt azt a hirt

terjesztik, hogy Andrássy választói reformja körül nagy nehézségek támadtak. Az egyik verzió szerint Kossuth és Apponyi nem feltétlen hívei a plurális választói jognak, míg Wekerle úgy nyilatkozott volna, hogy ilyen életbevágó reformot kár szótöbbséggel, illetve egy erős ellenzékkel szemben nem tanácsos keresztülhajtani; a reformnak olyannak kell lenni, hogy az közmegnyugvást keltsen.

Suttognak arról is, hogy a királynak se tetszik a plurális választójog, de az udvar hajlandó ezt megadni, ha viszont a kormány garanciát vállal a létszámemelést keresztülvitelére. Beszélnek arról is, hogy a király még most se adta meg az előzetes szankciót Andrássy javaslatához. Természetesen mindezek inkább csak kombinációk, a valóság pedig az, hogy az utóbbi napokban tényleg újabb nehézségek merülnek fel a választójog körül.

A tisztviselők lakpénz emelése.

Régóta hangoztatott általános panaszt, sok keserűséget és elégedetlenséget lett volna hivatalos orvosolni az a miniszteri körrendelet, amely a napokban érkezett le a nagyváradai pénzügyigazgatósághoz.

A régóta várt rendelet megjött, csak hogy ez a rendelet nem segít a tisztviselők lakbérviszonyain.

A lakáspénz rendezésének a kérdésénél ugyanis már az 1901. évi országos kongresszus memorandumában hangoztatott az az álláspont volt a vezéreszme, hogy a tisztviselői lakáspénzek legigazságosabb aequivalecióját a katonai lakáspénzek képezhetik csak, amelyek, — mint hogy időszakonként nyernek szabályozást — mindig a tényleges bérleti viszonyokon alapulnak.

Itt a punktum saliens!

A lakáspénzek mai rendjét ugyanis az 1893. évi IV. t.-c. 3. §-a szabályozza, amely az ország városait és községeit 4 lakáspénzkategoriába sorozza. Az új lakpénztervezet szerint nem 4, hanem 7 lakáspénzosztály lesz s a legkisebb lakáspénz 320 korona, az idecsatolt táblázat szerint:

Fizetési osztályban	Évi lakáspénz az						
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
	lakáspénzosztályba sorozott állomáshelyeken						
	korona						
IV.	3000	2700	2400	2100	1800	1500	1200
V.	2500	2250	2000	1750	1500	1250	1000
VI.	2000	1800	1600	1400	1200	1000	800
VII.	1600	1440	1280	1120	960	800	640
VIII.	1300	1170	1040	910	780	650	520
X.	900	810	720	630	540	450	360
XI.	800	720	640	560	480	400	320
altisztek és szolgák	400	360	320	280	240	200	160

Vagyis Nagyváradon, a IX. fizetési osztály szerint, a fővárosi tisztviselők lakpénzéhez viszonyítva a tisztviselőknek 90 százalékos kellene kapniok, De mi történik?! A miniszteri körrendelet rendelkező része így szól:

61663—1908. sz. »Az 1908—1910. évekre szóló házbér jövedelmi vallomásokból a 3 szobás lakások után bevallott lakbér alapján százalékosan kiszámított lakbérben fognak a tisztviselők részesítettetni az 1908. évi költség-

vetés szerint az 1908. IV. év negyedétől, vagyis november 1 től.«

Most megkezdődött a munka, beküldték a házbérbizottsági vallomásokat. Vérmes reményekkel, kecsegtető várakozással, tesztelt érdeklődéssel kísérte a munkát fázisát minden nagyváradai tisztviselő. Tegnap délután befejezték a munkálatokat, de bizony az eredmény ahelyett, hogy a várva-várt kedvezőbb helyzetet idézte volna elő, még a jelenlegi állapotok esetleges rosszabbrafordulását idézi elő, vagy hogy egy általánosan elterjedt közmondással illusztráljuk a helyzetet, a nagyváradai tisztviselők a lakpénz emelés emelés tekintetében ott vannak, a mádi zsidó.

A lakbér vallomások ugyanis botrányos tételeket tartalmaznak.

A Bémer-tér egyik legforgalmasabb pontján, egyik modern fényűzéssel berendezett, puha, illatos márványpalota három elegáns utcai szobát birtokló boldog lakója potom öt-száz koronát fizet évente, persze a lakbérjövendelmi vallomás szerint!

Igazán utópikus állapotokat tükrözten vissza a lakbértekintetében ez a kimutatás, hiszen a város legforgalmasabb pontjain csekély 320 koronáért egy évre három elegáns utcai szoba boldog tulajdonosa lehet a körözsparti boldog haladó.

Ezek szerint aztán a várt 90 százalékos helyett kijött az olasz-i városrészből beszámoltatott lakbérjövendelmek bevallási iverk szerint nettó 62,8 százalékos, amit a külvárosok statisztikája legjobb esetben is 45—50 százalékosra fog leszállítani. Szóval beállhat az a főnök és viszás helyzet, hogy a nagyváradai tisztviselők, ahelyett, hogy a rég sóvárgott lakpénz emeléshez jutnának, még az új tervezet szerint vissza is fognak fizetni a jelenleg élvezet lakpénzből.

A tisztviselők körében általános az elkeseredés a nem várt eredmény láttára és elhatározták, hogy tömörülve akcióba lépnek ennek a ferde, botrányos helyzetnek a megszüntetésére, mert ha a miniszter ezt a kimutatást fogadja el a lakpénz rendezések alapjául, helyzetük nemhogy javulni, de sőt rosszabbodni fog.

K-n.

A magyarcsékei brigantik.

A vidéki közbiztonság alig van olyan mostoha, elfajult helyzetben, mint Magyarcsékén.

Rablás, gyéjtogatás, késelés, gyanutlanul haladó békés polgároknak nyílt utcán, fényes nappal való leütése, kifosztása, ezek mindennapi, sőt már szinte sablonossá vált kis epizódok ott, ennek a veszedelmes bandának a fészében.

Valósággal terrorizmusban tartja az egész környéket ez a veszedelmes, minden eszközt a maga céljaira felhasználó maffia, amely az alvó feje fölött fölégetti a tetőt s járhatlan utcákon kést márt az esetleg rájuk nézve veszélyessé válható alak bordái közé.

Minden nyomozás, s csendőrség lázas, energikus, óriási mérvéken kiterjedt nyomozása sikertelen maradt, a veszedelmes banda nem került kézre.

Hosszu időn át üzték zavartalan fékevesztettséggel garázdálkodásaikat, a lakosságnak úgy szólván a védelme alatt, mert dacára annak, hogy a veszedelmes haramiák kiltével

Több ezer méter vászon és himzés maradék

ovábbá Schroll-féle Chiffonok, Damastok, fehéreneműek, asztalneműek, zsebkendők és madeira batistok

— a mai naptól kezdve **rendkívül olcsón** kerülnek eladásra —

CZILLÉR IMRE áruházában — Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.

mindenki tisztában volt, senki sem merete magát kitenni a haramiák vérszomjas bosszujának. Most végre a véletlen csodörkékre játszott a sokáig keresett, veszedelmes aiakokat.

A mult hónapban két, gyors egymásutánban elkövetett betörés tartotta izgalomban Magyarcséke lakosságát. Az egyiket *Rusnyák Mihály* magyarcsékei lakos kárára követték el, akinek a hombárából mintegy 900 korona értékű búzát, élelmiszert és ruhanyit vittek el. A másik, amely a tetteseket kézrekerítette, május végén történt.

Demján Simon ottani gazdag, tehetős földbirtokos egy rokonának az esküvőjére ment Farkas-patakra. Távolléte alatt az alkalmat felhasználva a jeles társaság rajtaütött az őrizet nélkül maradt házon s minden elmozditható, értékes dolgot kocsira raktak s mikor javában dolgoztak, néhány arra haladó ember figyelmes lett a zajra s a tudtuk szerint lakatlan házból kiáradó világosságra és értesítették a csendőrséget. Egy szakasz csendőr aztán szép óvatosan körülfogta a házat, s mikor a haramiák zsákmányukkal menekülni akartak, csillogó, áttörhetetlen szuronyerdő fogadta őket. Minden ellenállás hiábavaló lett volna s így a rég keresett banditák *Restye Tódor*, *Kojta Gavrilla*, *Nyágya Vaszilij* személyében kézrekerültek. A nyomozás most széles mederben energikusan folyik, hogy a banda megugrott többi tagját is, — akik, mint a most kézrekerültek egytől-egyig szintén tehetősebb gazdák — kézrekerítsék. A szájak már mind egy csomóba futnak össze, a hurok egyre szorosabbra vonódik a szétugrasztott maffia torkán s csak napok kérdése, hogy a főkolompók mikor kerülnek hurokra.

Alkotmány Törökországban.

Szofia, július 25.

A törökországi alkotmány helyreállításának híre minden politikai körben a legmélyebb hatást keltette és mindeütt rokonszenves fogadtatásra talált. Politikai körökben azt a vélelményt táplálják, hogy a szultán elhatározása a legrövidebb idő alatt megszünteti az új török mozgalmakat és megnyugtatja a kedélyeket. Azt is valószínűnek tartják, hogy az alkotmányos engedmények a törökországi keresztény lakoságnak is javára fognak válni.

Pétóvár, július 25.

Az itteni külügyi hivatalban a török alkotmány megadását örömmel, rokonszenvesen fogadták. Az orosz kormány elhatározta, hogy tartózkodik minden befolyásolástól. Az orosz-angol reform terveket egyelőre félreteszik. A cárnak a török események minden részletéről kimerítő távirati tudósítást küldtek Revalba, ahová a cár tegnap Isvolszki külügyminiszterrel elutazott.

London, július 25.

A legtöbb lap a szultán által megadott alkotmányról vezércikkezik. Hir és távirat azonban csak kevés érkezik Törökországból és csak a Ferman felolvasását közlik.

ÉRTESETÉS. Angol és honi gyártmányú szövetkülönlegességeim megérkeztek, kérem a nagyérdemű közönséget, valamint igen tisztelt eddigi megrendelőimet, sziveskedjenek **nyári férfi-ruha szükségleteiket**

míg ujdonságaim tartanak, nálam megrendelni. Saját felügyeletem alatt vezetett műhelyben alkalmam van a legújabb fazonokban, a legelegánsabb uri ruhákat a legrövidebb idő alatt elkészíteni.

Szives pártfogást kérve vagyok

Berlin, július 25.

A »Berl. Tagblatt« jelenti Konstantinápolyból:

Az új nagyvezér első hivatai ténykedése az volt, hogy elrendelte a jaltai erőők helyreállítását és távirati parancsot intézett: Niazibeyhez, hogy azonnal adja meg magát, mert ellenesetben katonai erővel, a legerélyesebben fognak ellene eljárni.

Berlin, július 25.

Konstantinápolyból táviratozzák: Ferid pasa még csak néhány nap előtt is a legnagyobb meglepéssel említette egy látogatója előtt, hogy magát rendkívül módon erőnek érzi hivatalában. Elbocsátásának oka a következő volt: A Ferissovicnál összegyűlt albánok táviratilag kértek engedelmet a szultántól, hogy Monasztirba utazva gyűléseket tarthassanak a válság megoldása végett. Ferid pasa azzal a kéréssel kapta meg a táviratot, hogy legyen szives azt támogatni.

A szultán bizalma ennek következtében Feridben megingott és Saidot nevezte ki utódának, aki iránt haragja az utóbbi években eloszlott. Nagy feltűnést kelt Kiamit pasának tárcánélküli miniszterré való kinevezése.

Saloniki, július 25.

A fiatal tisztek által feligazgatott nép elfoglalta a kormányzósági palotát, a táviratát és a városházát. Számos politikai foglyott szabadon bocsájtottak.

UJDONSÁGOK.

* Széchenyi kanonok aranymiséje.

A váradi káptalan egyik legrégebbi tagjának *Széchenyi Jeeó* apátkanonoknak szép ünnepe volt tegnap, f. hó 25-én. Ekkor érte elugyaris áldozópappá való szentelésének félszázados évfordulóját. E ritka szép alkalomból a káptalan testületileg üdvözölte félszázados papi jubileumát, ünneplő kartársát, ki meghatottan fogadta a káptalan szives üdvözlését. Aranymiséjét, primiciájának ötvenedik évforduló napján ott fogja bemutatni Széchenyi kanonok, ahol félszázaddal ezelőtt első szentmiseáldozatát mutatta be az Urnak — Zomborban, hová oly sok emlék és kötelék fűzi őt s hol ez a nagy esemény méltó ünnepség keretében fog végbe menni. Isten éltesse káptalanunk legújabb aranymisés tagját — ad multos annos!

* **Szent Anna napja.** Hajdan nevezetes dátum volt július 26-ika, Anna napja. A régi patriarchális időkben igen sok háznál vigszággal családi ünnepekkel ülték meg az Annák névnapját. Híresek voltak az Anna-bálok; különösen a fürdőkben tartott ilyen multságok voltak látogatottak s hét vármegye szépséges leányai és asszonyai jöttek össze ez alkalomra. A templomokban is sok helyen megünneplik Szent Anna napját. A nagyvárad Orsolyazárda templomában ma, vasárnap délelőtt fél 10 órakor ünnepélyes szent mise lesz, mivel a templom főoltára Szent Anna tisztelőre van szentelve. A szent mise előtt prédikáció lesz.

* **Képek átvétele.** Már említettük, hogy *Endrey Sándor* festőművész elkészítette a Nagyvárad város törvényhatósága által megrendelt s b. e. Erzsébet királynőt és *Rákóczy* fejedelemet ábrázoló képeket s a festmények már megérkeztek a városházára. Megérkezett továbbá néhai Ritóok Zsigmond volt kir. táblai elnök, törvényhatósági bizottsági tag arcképe is, amelyet szintén *Endrey Sándor* festetett meg Nagyvárad. A képeket a kiküldött bizottság ma, vasárnap délelőtt fél 11 órakor veszi át a városházán a festőművésztől.

* **Kinevezés.** A m. kir. belügyminiszter a nagyvárad állami gyermekmenhelyhez dr. *Edelmann* Menyhért eddigéi tiszteletdíjjal megbízott igazgató-őrvost a VIII. fizetési osztályba igazgató főorvossá nevezte.

* **Egyházművészeti kiállítás.** Az Iparművészeti Társulat országos egyházművészeti kiállítást rendez, amely szeptember hó elején nyílik meg a városligeti Múcsarnokban. A kiállítás sikere, dacára, hogy a maga nemében a legelső Magyarországon, előre is biztosítva van, mivel temérdek sokan jelentkeztek a részvételre, s így igen nagyszabású lesz. A fiatal művészeknek a szövetsége: a Műhely, egymaga egész kápolnát épít föl a kiállítási palota grafikai termében s azt a legapróbb részletekig fölszereli stílusos, művészi ízlésű szükségletekkel. Műiparosaink eredeti tervek alapján hat gyönyörű oltárt készítettek, amelyek szintén teljesen föl lesznek szerelve. Lesz egy nagyobb méretű orgona is, azután hatalmas színes üvegablakok egyházi festményekkel, festmények, plasztikus és dekoratív szoborművek, egyházi szerek, oltárterítők, miseruhák, csipkék és minden egyéb a templomtelszereléshez szükséges apróság. Külön kollektívával vesz részt a kiállításon a Műemlékek Országos bizottsága, amely képekben, rajzokban és fotográfiákban bemutatja az országnak műtörténeti szempontból nevezetes székesegyházait s azoknak belsejét, valamint a többi művész kiképzésű templomainkat is. Egész külön gyűjtemény lesz a híresebb egyházi festményekről és szobrokról készített fényképekből, amely az előbbivel egyetemben hű képét nyújtja a régi magyar egyházművészetnek. A Magyar Mérnök-és Építész-Egylet és a Magyar Építőművészek Szövetsége a már régebben megépített templomok terveivel egyetemben egész sereg új tervvel fog szerepelni, amelyeket építőművészeink egyenesen a kiállítás céljaira készítettek elő. Az anyag meg fogja tölni az egész kiállítási palotát, míg a lábon álló harangoknak az előcsarnokban lesz helyük. A rendezéssel Mihály Gyula iparművész-tanárt bízták meg, aki ismételtlen figyelmezteti a résztvevőket, hogy műveiket augusztus 17-ike és 20-ika között kell beküldeni a Múcsarnokba.

* **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatási miniszter *Gyubek* Irma belényesi állami polgári iskolai rendes tanítónőt, ugyanezen minőségben a miskolci állami polgári leányiskolához helyezte át.

* **A megyebizottsági tag választások epilógusa.** A mult év őszén megejtett megyebizottsági tag választásokat sok helyen megfélebbzték, így a többek között Magyar-

Tisztelettel:

Hizsnyán János

férfi szabó
Nagyvárad, Kolozsvári-utca 37. sz. a.

csékén is ahol dr. Popeszkó György és társai adtak be felebbezést a választás ellen. A közgazgatási bizottság a tegnapi nap folyamán küldte vissza a fősztolgabirósághoz az ügyiratokat s a felebbezést, mint alaptalant, — elutasította.

* **Körözs-utca aszfalt járdája.** Részletesen megemlékeztünk a körözs-utcai polgárok mozgalmáról, amelyet azért indítottak hogy Körözs-utca járdáját nem ócska kockakövel, hanem aszfalttal burkoltassa ki a város. Az e tárgyban tartott értekezlet határozatához képest a kiküldött bizottság első sorban azt kéri, hogy a kockakövel burkolási munkálatait egyelőre ne fogantatosítsa a város, míg az aszfaltozás tárgyában beterjesztendő memorandum, illetve indítvány felett nem dönt Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága. Dr. Vucskics Gyula esperes-plébános vezetése alatt Kepes Miklós, Vaday József, dr. Halász Lajos és Sinha László tagokból kiküldött bizottság tegnap járt deputációkán Bordé Ferenc polgármesterhelyettesnél s arra kérte, hogy egyelőre, míg a közgyűlés véglegesen nem dönt Körözs-utca aszfaltozása tárgyában, függeszték fel az utca járdájának ócska kövel burkolását. Bordé Ferenc megígérte, hogy a polgárság ez irányú kérelmét figyelembe veszi és teljesíti. Együttal átadták írásba foglalva is a kérelmet, Most már megindítja a kiküldött ötös bizottság az akciót a továbbiak iránt, hogy városunknak ez a nagyforgalmu, előkelő utcája, amelyben a városháza és több közintézmény van, megfelelő aszfalt járdát kapjon.

— **Báró Gromon Dezső állapota.** Az orvosi jelentés, melyet ma délelőtt adtak ki hivatalosan báró Gromon Dezső állapotáról, megnyugtató volt. A jelentés szerint a beteg báró halad a javulás útján. A tüdőlob is szűkebb körre szorítkozik és oldódik. Az erőbeli állapot tartósan javul, az étvágy pedig a betegnél szemlátomást mutatkozik. Az éjszakát teljesen átaludta s reggel teát ivott. Mint tegnap, úgy ma is számos notabilitás jött el személyesen érdeklődni a beteg hogyléte felől. Az udvar részéről gróf Apponyi Lajos, a kormány részéről Josipovich Imre horvát miniszter volt ott. Délben Farkas László kórházi főorvos jött el s új kőtést alkalmazott.

* **Nagy jégverés a váradi hegyen.** A folytonos esőzés már inkább árt, mint hasznal a növényzetnek. Tegnap délután ismét nagy zápor volt Nagyváradon, a szőlőhegyeken pedig erős jégesés pusztított. Különösen az ugynevezett Görögoldalon volt nagy jégverés, amely a szőlőkben óriási károkat okozott. Nemcsak a leveleket és a fürtöket, de a szőlőfáját is erősen összeverte. A váradi hegyek ezen részén az idén már Pünkösdkor is sok kárt tett a jég.

* **Szülőit kereső siketnéma.** Bere Mária 1905-ben gyermekét Tivadart, ki siketnéma volt, az aradi siketnéma intézetbe helyezte el. A fiu 1906-ban megszökött Aradról. Körözték a fiut, kit időközben azaz 1907. decemberben Zalaegerszegen elfogtak és arcképét is közölték a Rendőri Közlönyben. Az aradi siketnéma intézet igazgatósága felismerte az arcképben az

eltűnt fiut s irt Zalaegerszegré, hogy küldjék haza a fiut Nagyváradra. Az anya, aki Hosszu-u. 22. sz. alatt lakik, a rendőrségen a felmutatott arcképben fiára ismert. Mikor azonban a fiu megérkezett Nagyváradra, azaz tegnap este, egy Z. Egerszegi rendőr kíséretében, az anya nem ismerte fel a fiát. Nem is fogadja el fiának s a siketnéma fiu sem ismer rá sem anyjára sem testvéreire. Azok sem ő rá. Mindamellett a fiu aki 16—17 évesnek és gyenge elméjűnek is látszik, erősíti, hogy gyermekkorát Nagyváradon töltötte s állítólag azt a helyet is képes megmutatni, ahol szülei laktak. A rendőrség most puhatol ebben az ügyben. A helyzetet bonyolítja az is, hogy az aradi siketnéma intézet átirata szerint a gyermeket nem az anya, hanem valamelyik gyermekmenhely helyezte el az intézetbe. De hogy melyik, azt nem írja. Érdekes, hogy az ezen ügyben a puhatolással megbízott Kemény t.-alkapitány tolmácsokként Kenyeres Jónás siketnéma volt nyomdász és Róth József szintén siketnéma cipészt vette igénybe, részint azért is, hogy a fiu jelmagyarazatait annál inkább megérthesse. Most a siketnéma nyomdász kíséretében elindult a fiu a városba, hogy azt a helyet felkeresse, ahol gyermekkorát töltötte.

* **Megölte a villám.** Gyantáról jelenti tudósítónk, hogy a tegnap délutáni nagy viharok áldozata van. Gále Boics Gábor ottani 28 éves legényt a vihar utközben érte s a szakadó eső elől egy terebélyes fa alá menekült. A villám belecsapott a fába s a boldogtalan villámsujtottan, holtan esett össze.

* **Betörés Biharon.** Bihar községben nagyon gyenge lábon áll a köz- és vagyonszükség. Már ez évben is történtek a községben lopások, betörések. A tavaszon még most is ismeretlen tettesek betörték a fogyasztási szövetkezet boltjába s kirabolták. Pénteken július 24-én virradóra — mint levelezőnk írja — ismét betöréses lopás történt a községben. Egri Salamonnak a Püspöki felől való részen, közvetlen a gőzmalom mellett levő korcsmáját rabolták ki. Egri Salamon nem lakik a korcsmában s mivel öreg ember, már nem foglalkozik italméréssel, hanem Kéri Károly fiatal nős ember lakik, mint csapos már egy év óta a korcsma épületében. Kéri pénteken reggel, mikor a korcsmát kinyitotta, megdöbbenve látta, hogy az éj leple alatt az ivószoba falát valami gazember banda kiásta annyira, hogy azon egy ember könnyű szerrel beférhetett. A betörők elvittek 2 nagy üveg pálinkát, sok szivart, dohányt és a pénzes fiókból 48 korona pénzt. Szerencsére a kimérő két nappal ezelőtt adott át 340 korona bevételt Egri Salamonnak. A csendőrség nyomozza a tetteseket. Különös a dologban, senki sem vette észre a betörést, még a kimérő és neje sem, akik az ivó mellett levő szobában aludtak.

* **Az elveszett száz koronás.** Lakatos János földbirtokos feljelentette a nála szolgáló Boros Miklós hetest, hogy tegnap reggel átadott neki egy 100 koronás bankjegyet felváltás céljából, délelőtt azonban azzal jött vissza Boros, hogy a pénzt elveszítette. A rendőrségre előállított hetes miután a pénz elvesz-

tését sehogy sem tudta valószínűvé tenni. A rendőrségen végre beismerte, hogy a pénzt átadta egy barátjának megőrzés végett s az volt a szándéka, hogy a pénzt elküldi szüleinek. A jóbaráttól, ki mit sem tudott a pénz eredetéről, a rendőrség a 100 koronást megkerítette s a károsnak visszaadta.

* **Az Astra nagygyűlése.** Szilágysomlyóról jelentik: Az »Astra« román kulturegylet augusztus 6-ától 8-áig három napon át országos gyűlést tart Szilágysomlyón, ahová Romániából is sok vendéget várnak. Szombaton, 8-án a templomban folytatják az ülést, amelyen állítólag politika kizárásával tisztán a kulturegylet ügyeivel foglalkoznak. Az ünnepség alkalmából a románok közgazdasági és kulturális állapotáról monográfia jelenik meg, amely kizárólag a megyei románság multjával és jelenével foglalkozik. Ez egész új irány az »Astra« életében, amelyet a jövőben más vármegyében is hasonló alakban mutatnak be. Mindenesetre érdekes, hogy a magyarság bevonásával, azoknak részvételével, sőt a hivatali tényezőkkel együtt akarják a román kulturegylet fennállását megünnepelni, amikor a város falai között teljes három napon át román szó, román dal és román zene fog elhangzani.

* **Vesztett ebek garázdálkodása.** Dobresti tudósítónk jelenti, hogy a vestett ebek roppantul elszaporodtak, úgy, hogy az utcára sem tanácsos kimenni. Tegnap délután Szelesán Péter gyári munkást marta meg egy vestett eb, amelyet hosszas hajszá után sikerült lelőni. A megmárt embert fölvitték a Pasteur-intézetbe. A vestett ebek elten most valóságos hajtóvadászatot folytatnak.

* **Wollner és Willson.** Ez a két név szimboluma egy páratlan művészeti attrakciókban és elsőrangú mutatóványokban gazdag elite cirkusznak, az intelligencia legkedvesebb találkozó- és szórakozóhelyeinek. A mutatóványok nem szorulnak külön kiemelésre, azok a legtekélyesebb, legmagasabb művészi nívón állnak. Tegnap este, a nevezett mesterbirkozók közül Mang Seppel szerb és Marscheg Vencsláv cseh bajnokok, azután Nagy Károly Vilmos az aradi Toldi Club tanára és Privacek lengyel bajnok mérköztek. Az első pár mérkőzése 6 és fél perc alatt Mang Seppel győzelmével végződött. A második pár küzdelmében 15 percnyi rendkívül heves, izgató mérkőzés után. Nagy Károlynak sikerült a lengyel bajnokot két vállra fektetni, amit az óriási közönség tomboló, lázas, frenetikus tapsviharral fogadott. Ma este folytatják a mérkőzéseket.

* **Kedélyes vendég.** Bagi Mihály és Vank Kornél facér péksegédek az éjszaka több helyen ittak és részegen elmentek a zöldfa-utcai Horváth-féle cukrászdába. Itt süteményt ettek. Mikor fizetésre került a sor Vank Kornél egy kenyérvágó kést vett elő és megöléssel tenyegette a pincérnőt. A két embert előállították a rendőrségre, hol lezárták őket. Vanknál a kenyérvágó késen kívül még egy beretvát és 2 zsebkést is találtak.

* **Gazdátlan ló.** Bitangóságban találtak egy fehér lovat. Igazolt tulajdonosa felhívatik, hogy 12 nap alatt jelentkezze a rendőrségen, mert különben a ló dobra kerül.

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

* **Tolvaj kocsis.** Négyessy István nyugalmazott kezelőtiszt, honvédfőhadnagy panaszt tett, hogy Hőri Imre nevű kocsisa július 5-én tőle megszökött és különböző tárgyakat 20 korona értékben ellopott. 4 korona előleget is elvitt.

* **Az intelligencia találkozó helye** az Európa szálló árnyas, hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorral mozgóténykép-előadásokat rendeznek Pócsi Laci teljes zenekara közreműködésével.

* **A szalmaözegek eldorádója.** Bizonyára sok nyaraló és fürdőző feleségnek feltűnt, hogy férje leveleiből az idén hiányzik az eddigi megszokott zárszó: *Alig várom már, hogy hazajösz, mert még az étel sem izlik, stb.* Az pedig onnan van, mert a nagyváradi szalmaözegek Csipóth Ferenc »Pannónia«-éttermeit keresik fel, hol a kitűnő konyhával és italokkal, valamint a gondos és előzékeny kiszolgálással kellemes otthont teremtett a népszerű és a közönség által hamarosan megkedvelt vendéglős. Dudolják is széltében a szalmaözegek:

Nem érzi az, hogy forró a nyár,
Aki a »Pannónia«-hűs éttermébe jár.

Folyó hó 26-án vasárnap és minden következő vasár- és ünnepnapon délelőtt 10-jől 1 óráig nagy hangversenyt tart a háziezred vonózenekara változatos műsorral, melyre mi is felhívjuk a közönség szíves figyelmét.

* **Czillér Imre** mai hirdetésére felhívjuk az olvasó-közönség figyelmét.

* **Uj vendéglő.** A volt »Kecskeméty-féle« vendéglő — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy helyiségek. Kitűnő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **A Pannónia-kávéházban** ma este *Kóczé Antal* teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

* **A NEMZETI SZÁLLODA** éttermében ma, vasárnap délelőtt **Varga Stefi** teljes zenekara hangversenyez. **Este mozgóténykép-előadások új műsorral.**

* **MOLNAR H.** Bémer-térl cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

A D. M. K. E. Békésmegyében.

A Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, amely hazánk kulturintézetei sorában rövid tennállása dacára eddig a legeredményesebb tevékenységet fejtette ki, legújabb fiókját Békésmegyében szervezte, amely fiók a vármegye és vidéke társadalmi szín-javának megnyerésével aug. hó 2-án délután 3 órakor tartja alakuló közgyűlését Békéscsabán a városi széképület közgyűlési termében.

A D. M. K. E. magasztos kulturcéljai eléggé ismeretesek a nagyközönség előtt. Mégis nem végezzünk felesleges munkát, ha ezeket alapszabály szerint citáljuk. Ime:

»Az egyesület célja Délmagyarországon a magyar nemzeti szellemet ápolni, erősíteni

és fejleszteni, a magyar nyelvnek, mint az állam nyelvének ismeretét terjeszteni. Amennyiben ezen két cél elérése érdekében szükségesnek és célszerűnek mutatkozik, a közjólét előmozdításán emberbaráti intézmények támogatása útján közreműködni. E cél elérésére az egyelőre ténykedési körébe vont Arad, Bács-Bodrog, Békés, Csongrád, Csanád, Krassó-Szörény, Temes és Torontál vármegyék területén pénzerejéhez képest kisdédóvó intézeteket, elemi és felső népiskolákat, nevelőintézeteket állít fel. Illetőleg tekintet nélkül azok jellegére, segíelyez. A hazafias szellemben működő és a magyar nyelv terjesztésében érdemeket szerzett óvónöket, tanítókat, valamint a magyar nyelv elsajátításában kiváló előmenetelt tanusított tanulókat jutalmazza. Szegény tanulókat tankönyvekkel és ruházattal lát el és támogatja a hasoncőu egyesületeket. Támogatja a magyar színészeket. Magyar ifjúsági egyleteket, olvasóköröket és népkönyvtárakat létesít és segíelyez; gyermekeket helyez el magyar vidékeken, amennyiben anyagi ereje megegedi, takerékpénztárakat létesít, új népiparágakat honosít meg, a magyar ipar és kereskedelem fejlődését előegíti, e célt szolgáló intézményeket támogatja és létesíti. Kutatja a kivándorlást előidéző okokat és célszerű telepítésekkel közreműködik azok megszüntetésén, — szóval feladatának betöltésére minden törvényes eszközt felhasznál.

Ezen célok megvalósítása érdekében az egyesület közgyűlése elhatározhatja, hogy működését más törvényhatóságokra is kiterjeszti, amelyek területére nézve is ezen alapszabályok lesznek érvényesek.

E célok közül számos jelentős intézményt teremtett meg eddig a D. M. K. E. a Délvidéken. S hogy illetén kulturszociális misszióját megkezdhesse Békésmegyében is, vau szükség a fiókra, amely az anyaintézet presztizse alatt üdvös és nagyszabású tevékenységgel kezdi meg megalakulása után működését, amely méltán magára vonja az egész ország figyelmét, de meg fogja nyerni jelső sorban is Békésmegye és vidéke társadalmának jóindulatát és támogatását.

Elengedhetlen szükség a meglévő kulturintézeteket fejleszteni, szélesebb gazdasági alapokra fektetni az egész ország behálózásával, mert hiába prédikálunk akármit, a magyarságnak sok-sok veszedelmes nyavalyáját egyedül és kizárólag puritánul becsületes kulturszociális gazdasági alapokon lehet szanálni. S ez az egyetlen hozzáférhető ut ahhoz, hogy a mai széttagolt társadalom kölcsönös megértéssel, egyesült erővel haladhasson egy anyagi és erkölcsi erőiben hatalmas kulturállam kiépítése felé.

Mert azt ne feledjük, hogy a magyar állam szegény és gyenge ahoz, hogy műveltté magyarrá és egyszermind megelégedetté tegye a nemzetet. E feladat a társadalomra vár.

A D. M. K. E. békésmegyei fiókjának alakuló közgyűlésén a szervező-bizottság az alkalmi megnyitó beszéd megtartására Ambrus Sándor alispáét kérte fel. A programot Gallovich Jenő főtitkár és Palatinus József szerkesztő,

osztálytitkár fogják kifejtetni. Végül a tisztikart fogják megválasztani, amelybe a szervezőbizottság által megejtett jelölés szerint Békésmegye közéleti férfainak szín-java fog bekerülni.

IRODALOM.

Az uzsora és büntetése. Dr. Krüger Aladárnak ily című dolgozata önállóan is megjelent; a diszes kiállítású füzet a Stephaneum nyomdát dicséri. Ára 40 fillér.

Hajnal. Az amerikai magyar katolikusok kitűnően szerkesztett lapjának 19. számába közleményeket irtak: *Böhm Károly*, *Csernitzky István*, *Dénes Ferenc*, dr. *Szebeni Lajos*, *Homiczkó Jenő* és *Messerschmidt Géza*. Mindenik cikk a lap olvasóinak lelki szükségleteire van kiváló tekintettel. Közli a lap Csernitzky István jól sikerült arcképét is.

EGYESÜLETEK.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter a farnosi kath. kör és a pástói kath. legényegylet alapszabályait jóváhagyta.

TÁVIRATOK.

Fedák Sári színháztulajdonos.

Berlin, július 25. Tudósítónk jelenti, hogy Fedák Sári tárgyalásba bocsájtkozott egy berlini consorciummal, melynek ott színháza van, hogy ezt megvegye. Ha ez nem sikerül, maga épített színházat és ott operette előadásokat fog rendezni.

Allat az embereen.

Zombor, július 25. Ma egy részeg szerb asszony élesre fent kaszával végigjárta a legforgalmasabb utcákat és akinek nem sikerült utjából elmenekülni, könnyörtelenül mezvágta. Összesen 8 embert sebesített meg, kik közül egy már meg is halt. A dühöngőnek sikerült a népdühe elől elmenekülni. A csendőrség keresi.

Vesztett kutya.

Pozsony, július 25. Pozsonyból jelentik, hogy ott ma egy vesztett kutya garázdálkodott és kilenc embert megmárt, kiket azonnal a budapesti Pasteur intézetbe szállítottak.

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen **butorfestésekre** igen nagy súly fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükségletekhez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig irányomban tanusított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanuló felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

NYILTTÉR.

Dr. Spitzer Márton
fogorvos hazajött és rende-
léseit megkezdte.

Van szerencsém a t. vevőközön-
séget tisztelettel értesíteni, miszerint a

LEBOVITS MIKSA és TÁRSA-féle

cipő üzletet
megvettem

és az ott felhalmozott férfi-, női- és
gyermekcipőket a mai naptól fogva
minden elfogadható árban áru-
sitom.

Teljes tisztelettel

REINER S. SÁNDOR.

Igazságszolgáltatás.

Mire jó az új rend a pertárban?

Szóvá tettük azt a képtelenül copfos és babráló
eljárást, melyet most a pertárban követni kell
a periratok beadásánál. Hét-tíz percig eltart egy
perirat beadása, ami eddig félpercet sem vett
igénybe. Ezzel ugyan aktalopást meg nem aka-
lyoznak, de más eredményt értek: elérték egy
becsületsértési pert. Két ügyvédjelölt, mindkettő-
nek sürgős doiggal teli a délelőtti, sietve
igyekezett periratait benyújtani. Vita támadt:
melyik jött hamarabb? Siető ember ideges-
hamar tűzbe jön, a két fiatalember is egyre
keményebb argumentumokkal védte a maga
igazát, végre olyan szépen kimagyarázták egy-
más mivoltát, hogy az ügy mind igen súlyos
becsületsértés a járásbíró előtt fog folyta-
tódni. A kitűnően berendezett apparátus elérte
tehát a hivatali bölcseséggel a felek összeveszi-
tését, legközelebb hajbakapás sem lesz kizárva,
— de az még mindig kizártnak látszik, hogy
az aktatolvajt megcsipjék. Ha ez volt az új
rend célja, hát azt elérte; egyebet úgy sem fog
elérni, az bizonyos.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 25.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.89

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 25.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. július 25.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	94.50
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	145.—
Osztrák járadék papirban	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	689.50
London vista	—	240.—
Páris vista	—	95.50
20 márkás arony	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	19.09
Német birodalmi márka	—	117.62

Biharról írja levelezőnk, hogy a gazda-
sági munkát nagyban hátráltatja a naponkénti
sok eső. Nem tudják a gazdák a künnlévő
buza, rozs, zab kereszteteket összehordani s nem
tudnak csépelni. Ha még tovább tart ez az
esős időjárás, a szem kicsirázik, ami nagy baj
lenne, mert a termés veszítene értékéből. A
tengerinek, ahol el nem késett, — használ a
sok eső. A szőlő elég szép termést mutat, csak
nagy kárt okoz, hogy fellépett a barna rotha-
dás és már is tetemes kárt okozott a szőlő-
termésben. Burgonya nem lesz, már is elsár-
gult levele, indája. Kerti vetemények, mint pet-
rezselyem, murek, paradicsom, uborka, hagyma
a nagy szárazságban mind elsültek.

REGÉNYCSARNOK.

Második kortes utam!

A »Tiszántul« számára írta: Lukács Géza.

I.

Kuzinjaim nyomban angol tudományokkal
intéztek ellenem rohamot. Megint csapdába
kerültem tehát, mert összes anglus nyelvbeli
ismereteim a »Yess« szókon merültek ki. Az-
zal vágtam ki magamat, hogy mikor hazám
határát átléptem szent eszküvést tettem, hogy
Angol szó többé nem hagyja el ajkamat.

Igyekeztem most már a társalgást kevésbé
veszedelmes terekre átjatszani, de a Tauti csö-
könyösen ragaszkodott bele a rokon állapotba,
folyton idevágó kérdésekkel ostromolt, melyekre
én hülye feltevéseket adtam.

Kíváncsi volt tudni, hogy a gömői kuzi-
nok közül melyik tetszik jobban, mi a véleményem
az unoka fivéremről stb. Szerencsére,
asszonyi szokás szerint, mindig elebe vágott
feleleteimnek s így — egy fertály óra alatt is-
mertem a családja összes ágát-bogát. Tudtam,
hogy apámat Imrénének, nagybátyámat Nácinak,
a nénit Leontinnak, a leányokat Elvirának és
Clarissnak, az öcsémet pedig Lothárdnak hívják,
csupa arisztokratikus névre hallgatnak tehát.

Vége azt kérdezte, hogy mikor jártam
utoljára Gömörben, amennyiben pedig ebben

az esetben már nem tudott helyettem felelni,
— azt mondtam, hogy a nyáron.

Micsoda! — a nyáron? hiszen akkor mi
is együtt voltunk, felelte ő, megütközés hang-
ján kezdett melegen lenni. Hogy tehát a bo-
nyodalomnak elébe vágjak, sietve kezdtem,
hogy melyik hónapban jártak ott és mikor
megtudtam, hogy juniustól augusztusig, én a
szeptember hónapot választottam.

Ezzel azonban a további kérdések zsili-
pét nyitottam meg és a Tanti azzal állott elő,
hogy kedves Öcsém akkor bizonyára tudni fo-
god mi történt a Julcsával, mig nem kaptunk
hírt, vajjon meggyógyult-e?

Most jutottam igazán csávába, palóc lele-
ményességem kezdett csütörtököt mondani Ki
a fészkes rogya lehet az a Julcsa? A familiá-
hoz alig tartózkodhat ilyen plebejus névvel. Leg-
valószínűbbnek találtam, hogy a szolgazemély-
zet sorozatának ranglétráján foglalhat valame-
lyes helyet.

Ezen kombinátia fonalán, tehát egész szem-
telenül vágtam ki, hogy a Julcsának már
kutva baja, a Náci báci elküldötte Vihnyére, a
hol hat hétig fürösztötte kecses idomait és tel-
jesen gyógyulva, kitűnő színben érkezett haza.

Micsodái-ái! — tördőre, — kecses idomok
és kitűnő szín; — no de ilyet még nem hal-
lottam — hüledezett Tanti. De azután utána
tette, hogy, — neked igazad lehet, most jut
eszembe, hogy mikor a baleset történt, vélet-
lenül ott járt az állatorvos és az is meleg-
borogatást ajánlott, a meleg fürdő bizonyára
hatásosabb volt.

O ho! — állatorvos? — most én rajtam
volt a hüledezés sora. Csaknem valami négy-
lábú egyénről var ott szó. Eszembe jutott
azonban, hogy azon a vidéken van egy lódok-
tor, a ki — a féle csoda orvos és több — az
emberi nemhez tartozó patiensse, mint egyéb
marha. Megnyugodtam tehát és előbbi fel-
tevésemnél maradtam.

Elbeszélte azután a néném, hogy a Julcsa
a Náci bácsi neveltje, a ki annyira dühbe gu-
rult a baleset miatt, hogy Jánost a parádés ko-
csist nyomban el akarta csapni.

A ha! — most már tisztában voltam vele,
hogy a Julcsát Náci bácsi férjhez adta a pa-
radés kocsishoz. Megbotránkozással jelentem
tehát ki, miszerint érthetetlen előttem, hogy
azt a finom teremést hogy is tudták oda
adni Jánoshoz, ahhoz a durva komisz fráter-
hez.

A néni először érthetetlen szemeket me-
resztett rám, azután azt jegyezte meg, hogy —
dn hát kihez máshoz adták volna, — hisz csak
egy paradés kocsisuk van.

Az igazság okáért kijelentette egyidejűleg,
hogy a Julcsa bizony nem kifogástalan az ele-
jére.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

HIRDETMÉNY.

A nagyvárad városi vasut r. t. által a
kert-utcai vonalból kiágazólag a Szacsavay-utcán
át az őssi-i váradvelencei h. é. vasut vitéz-ut-
cai vonalába való becsatlakozással tervezett
összekötő közuti vasutvonal közigazgatási be-
járását a kereskedelemügyi m. kir. miniszter f.
évi június hó 27. napján kelt 47454—908—III.
sz. alatt kelt leiratával elrendelte.

A közigazgatási bejárás megkezdésének
határidejéül 1908. évi július hó 30. napjának
reggeli 9 óráját tűzte ki, az összejövettel hely-
ül pedig Nagyvárad thjf város székházának
tanácstermét jelölte meg.

Miről érdekelteket azzal értesitem, hogy
ezen bejárásról esetleg fennforgó észrevételeiket
szóval, vagy írásban előterjeszthetik.

Nagyvárad thjf. város közigazgatási bizott-
sága 1908. július hó 17-én.

Glaux Antal

főispán, mint elnök.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**

Kizárólag saját készítményű **férfi és női ruhák készon és mérték után** óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divaos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termései, kiváló borai, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép kereteket készítenek olcsón és gyorsan
= SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében =
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt mosás és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**

NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetnek és pontosan hazaszállítanak. — Városi és vidéki telefon 398.

Paplan, maőrác, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az **Agyneű raktárban**
Kossuth u. 12.
PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, lipői-turó, sajtok, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

**Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..**

Tarsoly és Nisztó

vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre **angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.**

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők! — Folytonos újdonságok!

!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= cipész =

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású urfi és női cipőket. Alapítottát 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztük és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kiváló italok és ételekről gondoskodik. Mindennap zene.

Uj üzlet!

Klepner és Szigeti

polgári és katonai szabók.
Beóthi Ödön-utca 35. szám.

A legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálás, úgy katonai, mint polgári ruhákban fővárosi izlés szerint, állandó raktár katonai felszerelésekben. Szíves pártfogást kérnek a tulajdonosok.

GELBERG A.

uri divat szabó
Beóthi Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a divatosabb kelmékből.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boeczonyi Ferenc fodrász üzletét átvételtem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.

Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.

KOVÁCS JÁNOS

elsőangli cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet

Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda és Rónn cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

Saját termésű

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.

Asztali borok » » 36—40

Pecsenye borok » » 50—60

Kiváló rácz ürmös » » 50 kr.

Steitner István, Kapucius utca.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ

órás és ékszerész üzletében a legolcsóbbak lehet órát, ékszer és gramfont pontosan, jóállás mellett javítani. Ugyanígy elismert a legolcsóbban csak ott lehet mindenféle fali, zseb, inga-órát és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső,** Nagyvárad, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádigos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztales.

Készíték bármilyen dolgot pontos és szakszerű kivitelben a legszolidabb árak mellett. Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szremsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a Szaesvay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fenyvasaló tisztító intézetet nyitottam s ahol csipkefőgőnyöket és férfi-ruhák tisztítását valamint mindennemű ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is küldök a ruhát átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel
LERNER CZILL.

Kelemen Béla
könyvkötészete
 NAGYVÁRAD,
 Nagypiac-tér,
 (Andrényi-palota.)

Özv. Dr. DEÁKNÉ
 kitünő hirnevű
Fogműtermében
 csak legjobb anyagokból
 vészi kivitelbe, minden
 ebbe a szakmába vágó munka
 készül.
 Nagyvárad, Kossuth-utca 2.

Tátray Sándor
 vasöntő, épület és műlakatos műhelye
 Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-felszerelést, épület és sánc készítést
 valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transzmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Legjobbak
 a
Moskovits
 czipők.
 Kossuth-utca 5.

Kovács József
 katonai- és polgári cipész.
 Ortophéd munkák.
 Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Nagyváradon.
 Teleky-utca 35. sz. a. 300

Lakások.

Pável-utca 27. szám alatt újonnan épülő házban több lakás november elsejétől kibérelhető. A lakások fürdő-, elő- és cselédszobával és egyéb mellékhelyiségekkel vannak ellátva.
 Bővebbet a házmesternél.

Csak egy papirt szívunk, ez pedig

ABADIE

Szerencsés
 összetétele

és a felhasznált borok gondos megválogatása eredményezi általánosan elismert kitünő minőségét.
 Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Sebő Imre könyv- és papirkereskedő
 NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

- A büntetőtörvények és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.
- A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegészítése.
- Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk.
- A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosításáról.
- A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.

FAZEKAS KÁLMÁN

adásvételi közvetítő- és okmányszerző irodája
Kapuczinus-utca 5. szám. (Földszint 5.)

Néhány szó arról, hogy mivel foglalkozik a

Fazekas Kálmán irodája.

A Fazekas Kálmán irodája Nagyváradon Kapuczinus-utca 5. sz. alatt megszerez nagykorúsítási engedélyeket, katonaköteles ifjak részére, akik sorozáson túl nincsenek nősülési engedélyeket, nem magyar hangzású neveknek névváltoztási engedélyeket, külföldre szóló utleveleket és hajójegyeket.

A magukat önállósítani akaró kereskedők és iparosok részére iparigazolványt vagy egyéb hatósági engedélyeket.

Megfigyeléseket eszközöl kényesobb természetű családi ügyekben és kívánatra leutazik bármelyik vidékre is.

Elfogad mindennemű munkák szép kivitelbeni lemásolását több példányban is.

Fülvesz házak, szőlők, földek, adásvételek közvetítését.

Lebonyolít gyorsan jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket valamint váltó kölcsönöket.

Ezen iroda ma Nagyvárad legsikeresebb adásvételeket hirdető-, közvetítő-, tudakozó- és okmányszerző-irodája Kapuczinus-utca 5. földszint 5. szám.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a színházal szemben egy a modern világnak megfelelő

**fehérenemű varrodát,
himző és előnyomdat**

melyben mindenféle fehéreneműt legjobb kivitelben és legjutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenyékre elfogadtatnak. Állandó raktár a legujabb kész és kezdett kézi munkából. Szíves pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és himző leányok jó fizetéssel ugyanott felvétetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

Kiadó lakás.

Uj épületben, három szobás utcai lakás parkettirozva, modern mellék-helyiségekkel és fürdőszobával;

két-két szobás **udvari** lakás mellék-helyiségekkel;

két pince lakás 2 szobás

AZONNAL KIADÓK.

WEISZ JÓZSEF, Kolozsvári-utca 1.

UJ!!

UJ!!

SZEPESY ANDOR

angol uri-szabó szalonja megnyílt

Raktáron vannak a legdivatosabb szövegek. Kívánatra a mintákkal házhoz megyek.

Kolozsvári-utca

Templom-tér.

Wallerstein Fülöp Fiai cég

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

**a bekövetkezett
:: holt idényre ::**

**a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.**

POVAZSÁN JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata
Nagyváradon, Városi bazárépület színházi oldal.

Tervez és készít:

mindentéle erős és gyenge áramu **villamos munkálatokat**, u. m.: **csengők, házi és szabad távbeszélők**, dynamók, motorok, ivlámpák, világítási és

:: villamháritó berendezéseket ::

lelkiismeretes kivitelben jutányos árban. Jótállás a teljesített munkáért. Költségvetés díjmentesen.

Telefon 525.

257

„Keleti pályaudvar“

Nagy szálloda.

Budapest, Thököly-ut 181 sz. m.

Villanyvilágítás, fürdők a legmodernebbül berendezve.

Mérsékelt árak

Tulajdos: HERSCH SAMU.

BETON VÁLLALKOZÓ

szíves figyelmébe ajánlom a T. K. építész és építető uraknak, hogy vállalkozom egyszerű munkáktól legdiszesebb kivitelig, ugymint Terrázó, vasbeton, cément, burkolatok. Rendelésre készítek márványutántzat, szokli vagy kör és függő lépcsőket, ugy Rabic falhoz gipsztáblák készítését cémentből. Fürdőkád, vízmedencék és földalatti csatornák levezetését lelkiismeretes és jutányosan készítik. Kész betoncsöveket eladásra tartok 10 és 15-ös 20-as 30-as belméretekben. A nagyérdemű közönséget értesítem, hogy levélbeni fel-szólításra ugy vidéken, mint helyben készséggel megjelenek. Becses pártfogásukat kérve,

kiváló tisztelettel.

259

BODÓ SÁNDOR cementező-mester

Nagyváradon, Vitéz-u. 18. sz.

LÉVAI MÁRTON

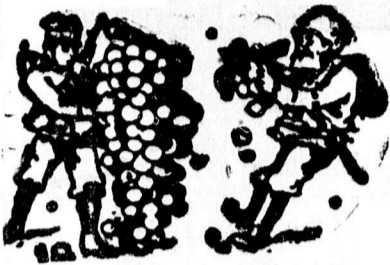
könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtisza
ságáért
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**

Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő-megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK- PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszthető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 $\frac{1}{2}$, 32, 35, 40, 41, 44 $\frac{1}{2}$ 50 évi törlesztésre.

Kölcsonkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9.**, ki egyszersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

NAGYVÁRADAI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa **egyévi önkéntes katonai szolgálatra** jogosít s amelynek **eddig végzett 643 növendéke** elsőrendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknél postai, távirdai, vasuti, pénzügyi, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást **1908. szeptember hó 1-én nyitja meg 21-ik évfolyamát.**

Az intézetet az 1907—1908-iki tanévben 193 tanuló látogatta, köztük 76 vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében **dr. Kovács S. János** ur a legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1908—1909-iki iskolai évre a szabályszerű beiratások még folyó évi július hó végéig történnek. — A beiratásoknak szeptemberre való halasztása a szülőkre és tanulókra nézve azon veszéllyel jár, hogy tömeges jelentkezések folytán egyik-másik osztálynak netán szükségessé váló párhuzamosítása, részint berendezett tanterem, részint elégséges tanerők hiányában szeptemberben már keresztül vihet nem levén, az akkor jelentkezők felvehetők nem lesznek; míg a párhuzamosítás szeptemberre eszközölhető akkor, ha annak szüksége már július első napjaiban mutatkoznak. Szeptemberben csak kivételesen vétetnek fel tanulók, vagyis ha a szabályszerű letszám be nem lett.

Minden egyéb tudnivalóról »Tájékoztató«-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskola-épületben, Deák Ferenc-utca 3. azonnal megküld.

Nagy-Vátad, 1908. évi június hóban.

Reismann Mór,
a fenntartó-testület elnöke.

399 1—2

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

Mérlegképes könyvelő Hirdetések

német, angol levelező prima ajánlatokkal
egész vagy fél napra foglalkozást
keres. — Cim a kiadóban.

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Miután üzletünket végeladás utján kiárusítjuk s Nagyváradról elköltözünk, ez uton mondunk köszönetet minden tisztelt vevőinknek, kikkel a végeladás tartama alatt nem lesz szerencsénk találkozni s kérjük, miszerint jóindulatát részünkre továbbra is fentartani méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

Kovács L. és Társa.

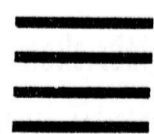
U. i.

A hatóságilag engedélyezett

végeladás

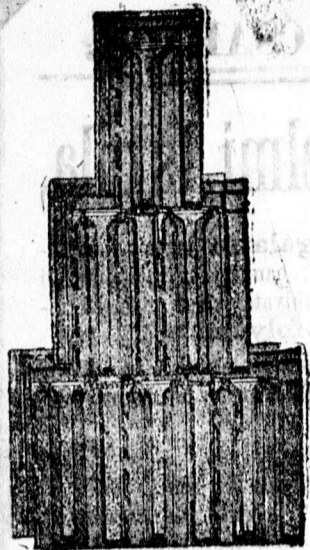

csak néhány hétig tart és a megmaradt
árak egy tömegben lesznek eladva.

Üzlethelyiség kiadó. — Berendezés eladó.

Kovács L. és Társa.

Nagykikindai gyártmány
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-
cserép 272. szám.

BOHN M. és TÁRSAI

:: NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA. ::

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep
e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

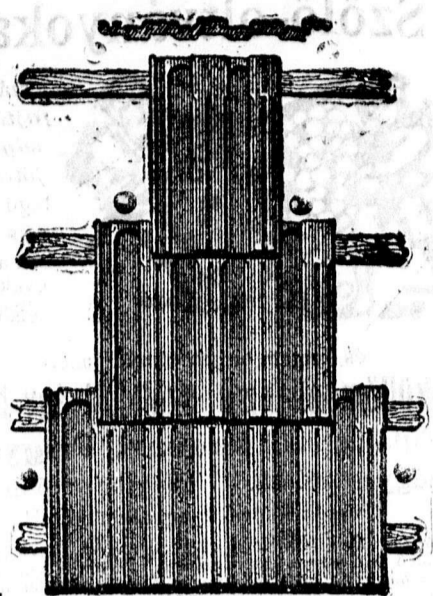
NAGYKIKINDÁN ÉS SZOMBOLYÁN.

Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapított 1864.

50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab Bohn-féle biztonsági átfedő cserépekből
VASOXID természetes vörös színben vagy kátrányozva.
GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedő-
repek. Legelőkelőbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Zsombolyai gyártmány.
Szab. biztonsági préselt átfedő cserép 253. sz.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Pénz.

Olcsó
tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi
drágább kamatu kölcsönöket kicserél,
convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy
bérlését a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

27

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMES, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT, SZÉNSAVDUS,
RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógmódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásu-
nak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: Friedl és Jörös cégnél.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.**
60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fény-
képek és **izzólámpák,** ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok.

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legelőkelőbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.